

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

14. februar 2019*

»Præjudiciel forelæggelse – retligt samarbejde i civile sager – europæisk småkravsprocedure – forordning (EF) nr. 861/2007 – artikel 16 – »tabende part« – sagsomkostninger – fordeling – artikel 19 – medlemsstaters processuelle regler«

I sag C-554/17,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Svea hovrätt (appeldomstolen for Svealand med sæde i Stockholm, Sverige) ved afgørelse af 11. september 2017, indgået til Domstolen den 21. september 2017, i sagen

Rebecka Jonsson

mod

Société du Journal L'Est Républicain,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling),

sammensat af formanden for Fjerde Afdeling, M. Vilaras, som fungerende formand for Tredje Afdeling, og dommerne J. Malenovský, L. Bay Larsen (refererende dommer), M. Safjan og D. Šváby,

generaladvokat: P. Mengozzi,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Rebecka Jonsson ved jur. kand. S. Teste,
- den kroatiske regering ved T. Galli, som befuldmægtiget,
- den østrigske regering ved G. Eberhard, som befuldmægtiget,
- den finske regering ved S. Hartikainen, som befuldmægtiget,
- Europa-Kommissionen ved K. Simonsson og M. Heller, som befuldmægtigede,

* Processprog: svensk.

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 16 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 861/2007 af 11. juli 2007 om indførelse af en europæisk betalingspåkravsprocedure (EUT 2007, L 199, s. 1).
- 2 Denne anmodning er indgivet i forbindelse med en tvist mellem den svenske statsborger Rebecka Jonsson og Société du Journal L'Est Républicain, der har hjemsted i Frankrig (herefter »L'Est Républicain«), vedrørende en påstand om godtgørelse af sagsomkostninger.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Af 29. betragtning til forordning nr. 861/2007 fremgår følgende:

»Den tabende part bør bære sagsomkostningerne. Sagsomkostningerne bør fastsættes efter national lov. Under hensyn til målet om en enkel og omkostningseffektiv procedure bør retten kun tilpligte den tabende part at afholde sagsomkostninger, som står i et rimeligt forhold til kravets værdi, eller som er blevet pådraget af nødvendighed, herunder f.eks. omkostninger affødt af, at modparten har været repræsenteret ved en advokat eller en anden jurist, og eventuelle omkostninger i forbindelse med forkyndelse eller oversættelse af dokumenter.«
- 4 Forordningens artikel 1 bestemmer:

»Ved denne forordning indføres en europæisk procedure for småkrav (i det følgende benævnt »europæisk småkravsprocedure«), som har til formål at forenkle og fremskynde behandlingen af retstvister vedrørende småkrav i grænseoverskridende sager og nedbringe omkostningerne. [...]«
- 5 Nævnte forordnings artikel 2, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Denne forordning finder anvendelse på det civil- og handelsretlige område i grænseoverskridende sager, uanset domsmyndighedens art, når værdien af et krav ikke overstiger 2 000 EUR på det tidspunkt, hvor anmodningsformularen modtages af den kompetente ret, eksklusivt alle renter, udgifter og udlæg. [...]«
- 6 Samme forordnings artikel 16 fastsætter:

»Den tabende part bærer sagsomkostningerne. Retten tilkender dog ikke den vindende part omkostninger, hvis disse er pådraget unødvendigt eller ikke står i et rimeligt forhold til kravets værdi.«
- 7 Under overskriften »Valg af processuelle regler« bestemmer artikel 19 i forordning nr. 861/2007 følgende:

»Med forbehold af bestemmelserne i denne forordning er den europæiske småkravsprocedure underlagt de processuelle regler i den medlemsstat, hvor proceduren føres.«

Svensk ret

8 § 1 i kapitel 18 i rättegångsbalken (retsplejelov) har følgende ordlyd:

»Medmindre andet er bestemt, pålægges den tabende part at betale sagsomkostningerne.«

9 Denne lovs § 4 fastsætter:

»Såfremt der i samme sag fremsættes flere påstande, og hver af parterne henholdsvis taber eller vinder på et eller flere punkter, bærer hver part sine egne omkostninger, eller en af parterne tilpligtes at betale en afpasset del af sagsomkostningerne, og i tilfælde af, at det er muligt at skelne mellem omkostningerne for så vidt angår de forskellige dele af søgsmålet, træffes der afgørelse om betalingen i overensstemmelse hermed. I tilfælde, hvor en parts tab er ubetydeligt, kan vedkommende imidlertid efter omstændighederne opnå fuld dækning for sine omkostninger.

Såfremt en af parterne alene får delvist medhold, finder ovenstående tilsvarende anvendelse.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

10 Rebecka Jonsson filmede i starten af 2012 en persons elastikudspring (bungee jump) fra en bro, i hvilken forbindelse linen knækkede, og den pågældende styrtede i en flod. Hun fandt en sekvens af sin filmoptagelse og et stillbillede heraf på L'Est Républicains websted.

11 Rebecka Jonsson var af den opfattelse, at L'Est Républicain havde krænket hendes eneret til udnyttelse af filmen og billedet, og anlagde sag for Attunda Tingsrätt (byretten i Attunda, Sverige) med påstand om, at L'Est Républicain tilpligtedes at betale hende en erstatning på 1 950 EUR inklusive renter for det tab, som hun har lidt, som en passende erstatning for den redaktionelle anvendelse af filmen (379 EUR) og billedet (211 EUR), erstatning for manglende navneangivelse i forbindelse med tilrådighedsstillelsen af filmen (542 EUR) og billedet (317 EUR) samt erstatning for krænkelse af ophavsretten, bearbejdning og manipulation af filmen (284 EUR) og billedet (217 EUR). Hun nedlagde desuden påstand om erstatning for afholdte omkostninger for et beløb på 15 652,50 svenske kroner (SEK) (ca. 1 530 EUR).

12 L'Est Républicain bestred denne påstand i sin helhed og nedlagde påstand om, at Rebecka Jonsson tilpligtedes at betale de oversættelsesomkostninger, hvilke beløb sig til 2 040 EUR, som dette selskab har afholdt.

13 Retten i første instans gav delvis medhold i Rebecka Jonssons påstand, idet den tilkendte hende et beløb på 1 101 EUR i erstatning inklusive renter, hvoraf 379 EUR udgjorde erstatning for udnyttelse af filmen og 211 EUR for udnyttelse af billedet, 211 EUR udgjorde erstatning for manglende navneangivelse i forbindelse med billedet samt 200 EUR i erstatning for den lidte skade som følge af den forsætlige eller uagtsomme udnyttelse af filmen og 100 EUR for en sådan brug af billedet.

14 Den nævnte ret fastslog desuden, at hver part skulle bære deres egne omkostninger.

15 Da Rebecka Jonsson er af den opfattelse, at det kun var få påstande, som hun ikke blev givet medhold i i første instans, har hun appelleret denne dom til den forelæggende ret, idet hun har begrænset sin appel til den del af dommen, der vedrører sagsomkostninger. Hun har således nedlagt påstand om, at L'Est Républicain tilpligtes at betale samtlige de omkostninger, som hun har afholdt i forbindelse med sagen i første instans.

16 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at forordning nr. 861/2007 ikke indeholder præciseringer hvad angår fordelingen af omkostninger i en situation som den, der verserer for den.

- 17 Svea hovrätt (appeldomstolen for Svealand med sæde i Stockholm, Sverige) har på denne baggrund besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Er artikel 16 i [...] forordning [...] nr. 861/2007[...] til hinder for anvendelsen af en national bestemmelse, hvorefter sagsomkostningerne skal betales eller afpasses under hensyn til, om parterne henholdsvis vinder eller taber, når der i sagen er fremsat flere påstande, eller når der alene gives delvist medhold i en påstand?
- 2) Såfremt svaret på spørgsmål 1 er bekræftende, hvordan skal begrebet »tabende part« i [...] artikel 16 [i forordning nr. 861/2007] da fortolkes?«

Om de præjudicielle spørgsmål

- 18 Med sine spørgsmål, der skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 16 i forordning nr. 861/2007 skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning, hvorefter den nationale retsinstans, når en part alene gives delvist medhold, kan bestemme, at hver af parterne i sagen bærer deres egne sagsomkostninger, eller kan fordele disse omkostninger mellem disse parter.
- 19 I henhold til denne artikels første punktum »[...] bærer [d]en tabende part [...] sagsomkostningerne«.
- 20 Med henblik på at fastslå, om en situation som den i hovedsagen omhandlede, hvor en part kun gives delvist medhold, er omfattet af nævnte artikels anvendelsesområde, skal det afgøres, om udtrykket »den tabende part« kun omhandler det tilfælde, hvor en part taber i det hele, eller om dette udtryk også omhandler det tilfælde, hvor en part kun taber delvist.
- 21 Det fremgår af selve ordlyden af artikel 16 i forordning nr. 861/2007, at denne ikke indeholder nogen angivelse hvad angår dette sidstnævnte tilfælde.
- 22 I denne henseende skal det fastslås, at når en af parterne delvist taber, taber den anden part også delvist. Såfremt denne artikel skulle fortolkes således, at den omfatter de situationer, hvor en part kun delvist taber, ville bestemmelsen imidlertid miste sin effektive virkning, idet den ikke ville gøre det muligt for den nationale retsinstans at afgøre, hvilken part der skal bære sagsomkostningerne.
- 23 Desuden bemærkes, at hvis EU-lovgiver havde fundet, at de situationer, hvor en part kun gives delvist medhold, også skulle være omfattet af anvendelsesområdet for artikel 16 i forordning nr. 861/2007, burde en sådan præcisering have været medtaget i denne forordning, så meget desto mere som nævnte forordning kun foretager en delvis harmonisering af de processuelle regler, der finder anvendelse på retstvister vedrørende småkrav.
- 24 Det følger heraf, at denne forordnings artikel 16, første punktum, skal fortolkes således, at den kun omfatter de situationer, hvor en part ikke gives medhold i nogen af sine påstande.
- 25 Det bemærkes desuden, således som det fremgår af artikel 19 i forordning nr. 861/2007, at med forbehold af bestemmelserne i denne forordning er den europæiske småkravsprocedure underlagt de processuelle regler i den medlemsstat, hvor proceduren føres. I 29. betragtning til nævnte forordning anføres desuden, at den tabende part skal bære sagsomkostningerne, der bør fastsættes efter national lov.
- 26 I overensstemmelse med samme forordnings artikel 19, sammenholdt med 29. betragtning hertil, er de processuelle spørgsmål vedrørende fordelingen af sagsomkostningerne mellem parterne, i et tilfælde som det i hovedsagen omhandlede, hvor en part kun er givet delvist medhold, underlagt medlemsstaternes nationale ret.

- 27 I denne henseende skal det påpeges, at i mangel af harmonisering af de nationale mekanismer for fordeling af sagsomkostninger henhører de processuelle bestemmelser om fastlæggelse af en sådan fordeling, med forbehold af bestemmelserne i forordning nr. 861/2007, under medlemsstaternes nationale retsorden i henhold til princippet om disses procesautonomi. Disse bestemmelser må imidlertid ikke være mindre gunstige end dem, der gælder for tilsvarende situationer, der er underlagt national ret (ækvivalensprincippet), og de må i praksis ikke umuliggøre eller uforholdsmæssigt vanskeliggøre udøvelsen af rettigheder, der er tillagt ved EU-retten (effektivitetsprincippet) (jf. analogt dom af 13.12.2012, Szyrocka, C-215/11, EU:C:2012:794, præmis 34 og den deri nævnte retspraksis).
- 28 Det følger heraf, at det i tilfælde af, at en part kun får delvist medhold, principielt står den nationale retsinstans frit for at fastsætte fordelingen af sagsomkostninger i henhold til de bestemmelser, der er fastsat i national ret, forudsat, at de nationale processuelle regler for fordeling af sagsomkostninger i grænseoverskridende sager vedrørende småkrav ikke er mindre gunstige end de processuelle regler, der regulerer tilsvarende situationer, der er underlagt national ret, og at de processuelle krav, der er knyttet til fordelingen af disse sagsomkostninger, ikke fører til, at de pågældende personer vil undlade at gøre brug af den europæiske småkravsprocedure ved, at sagsøgeren pålægges at bære sine egne sagsomkostninger eller en væsentlig del heraf, selv om sagsøgeren for en stor del har fået medhold.
- 29 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal de forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 16 i forordning nr. 861/2007 skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for en national lovgivning, hvorefter den nationale retsinstans, når en part alene gives delvist medhold, kan bestemme, at hver af parterne i sagen bærer deres egne omkostninger, eller kan fordele disse omkostninger mellem disse parter. I et sådant tilfælde står det principielt den nationale retsinstans frit for at fordele de nævnte sagsomkostninger, forudsat at de nationale processuelle regler for fordeling af sagsomkostninger i grænseoverskridende sager vedrørende småkrav ikke er mindre gunstige end de processuelle regler, der regulerer tilsvarende situationer, der er underlagt national ret, og at de processuelle krav, der er knyttet til fordelingen af disse sagsomkostninger, ikke fører til, at de pågældende personer vil undlade at gøre brug af den nævnte europæiske småkravsprocedure ved, at sagsøgeren pålægges at bære sine egne sagsomkostninger eller en væsentlig del heraf, selv om sagsøgeren for en stor del har fået medhold.

Sagsomkostninger

- 30 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

Artikel 16 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 861/2007 af 11. juli 2007 om indførelse af en europæisk betalingspåkravsprocedure skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for en national lovgivning, hvorefter den nationale retsinstans, når en part alene gives delvist medhold, kan bestemme, at hver af parterne i sagen bærer deres egne omkostninger, eller kan fordele disse omkostninger mellem disse parter. I et sådant tilfælde står det principielt den nationale retsinstans frit for at fordele de nævnte sagsomkostninger, forudsat at de nationale processuelle regler for fordeling af sagsomkostninger i grænseoverskridende sager vedrørende småkrav ikke er mindre gunstige end de processuelle regler, der regulerer tilsvarende situationer, der er underlagt national ret, og at de processuelle krav, der er knyttet til fordelingen af disse sagsomkostninger, ikke fører til, at de pågældende personer vil undlade at gøre brug af den nævnte europæiske småkravsprocedure ved, at sagsøgeren pålægges at bære sine egne sagsomkostninger eller en væsentlig del heraf, selv om sagsøgeren for en stor del har fået medhold.

Underskrifter